

Inatsisartunut ilaasortaq Debora Kleist, Inuit Ataqtigiit

**Inatsisartut suleriaasianni § 37 naapertorlugu inuusuttuaqqat pinerlunniartarne-
rannut pinaveersaartitsinermit sulissutiginninnerit inuusuttuaqqanullu pinerluu-
teqartartunut inissiisarfinnik pilersitsinissat pillugit apeqquteqaatit.**

Asaraput Inatsisartunut ilasortaq Debora Kleist
Inuusuttuaqqat pinerlunniartartut pillugit apeqquteqaaternut qujanaq.

**Apeqqut siulleg. Inuusuttuaqqanut pinerluuteqartartunut inissii-sarfinnik /
perorsaavinnik pilersitsinissanut Naalakkersuisut pilersaaruteqarpat?**

Akissutit:

Naalakkersuisut meeqqanik inuusuttuaqqanillu ikiorsiisarneq pillugu Inatsisartut inatsi-
saannik nutaamik siunnersuummik suliarinnileruttorput. Inatsisartut inatsisissaata atu-
tilertussap Meeqqanik inuusuttunillu ikiorsiisarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr.
1, 15. april 2003-meersoq taarsertussaassavaa. Naatsorsuutigineqarpoq, meeqqanik
inuusuttuaqqanillu ikiorsiisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nutaaq UPA 2013-mi saq-
qummiunneqassasoq ukiorlu taanna atuutilissalluni.

Meeqqanik inuusuttunillu ikiorsiisarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaat naapertorlugu,
ilaatigut inuusuttuaqqanut pinerluuteqartartunut immikkoortorta qarfinnik isumannaalli-
sakkanik pilersitsinissanut periarfissaqalissaaq. Aalajangersakkalli inuusuttuaqqanut pi-
nerluuteqarniartartunut perorsaavinnik pilersitsiniarnernut tunngatillugu naammanngitsut
paasinarsisimavoq. Taamaattumik meeqqanut inuusuttuaqqanullu inatsisissami atuuti-
lertussami pitsaanerusement naleqqussaasoqassaaq.

Naalakkersuisut ilisimavaat, maannakkorpiaq inuusuttuaqqat pinerlunniartartut 18-it
inorlugit ukiullit Kalaallit isertitsiviini inassisimasoqartoq. Tamannalu Naalakkersuisut er-
numanartoqartippaat, tassami inuusuttuaqqat taakku perorsaanermit tunngasutigut isu-
magineqarnissamik pisariaqartitaannut ikiorsiissallutik periarfissaqanngillat. Aamma-
taaq Naalagaaffiit Peqatigiit meeqqat pillugit isumaqatigiissutaanni art. 37-imut aker-
liuvoq, tassanimi aalajangersarsimavoq, inuusuttuaqqat 18-t inorlugit ukiullit, kiffaanngis-
suseqarnerinik paaaffineqarsimasut, inersimasuniit immikkoortinneqarsimassasut.

Naatsorsuutigineqarpoq, Inatsisartut inatsisissaanni atuutilertussami meeqqanut inuu-
suttuaqqanullu 12-t 17-illu akornanni ukiulinnut immikkoortorta qarfinnik isumannaallisak-
kanik pilersitsinissamut periarfissiisoqassasoq. Immikkoortorta qarfiit isumannaallisak-
kat ilaatigut inuusuttuaqqanut pinerluuteqartartunut eqqartuusivimmit inissinneqarnissamut
eqqartuussaasimasunut inissiisarnernut atorneqassapput.

1.augusti 2012

Suliap nr. 2012-069832

All. Upp. Nr. 969989

Postboks 260

3900 Nuuk

Oqa. (+299) 34 50 00

All (+299) 34 66 66

E-mail: ikinn@nanoq.gl

www.nanoq.gl

Immikkoortorta qarfinni isumannaallisakkani matunik silarlernik igalaanillu matoqqatitsi-suarnissamut periarfissaqartitsisoqassaaq. Isertitsiviup immikkoortorta qarfiullu assigiinngissutaat tassa, immikkoortortami isumannaallisakkami perorsaanermtunngasutigut periaatsit atorlugit sulisoqartarmat kiisalu, inuusuttuaqqat inersimasullu ataatsimoortilugit inissinneqarneq ajorlutik.

Apeqqutip aappaa. Qanoq iliuuseqarnikkut Naalackersuisut inuusuttuaqqat pinnerlunniartarnerannut pinaveersaartitsiniarpat?

Akissutit:

Naalackersuisut naliliipput, siusinaartumik suliniuteqarneq aqqutigalugu pinaveersaartitsineq ingerlanneqassasoq, Taamaattumik pingaaruteqarpoq, taamaalisukkulli, meeqqamik inuusuttuaqqamilluunniit atugarliortumik, isumagineqarnissaminilluunniit sumiginagaasimasoq paasigaanni ikorsiiniutit piaartumik aallartinneqarpata. Meeqqanik inuusuttuaqqanillu ikorsiinissaq pillugu Inatsisartut inatsisaat nutaaq aappariinnut angajoqqaanngortussanut allaat naartunerup aallartinnerata nalaani meerartaassap sulit erniusermanngitsup pisariaqartitassaasa isumaginissaat siunertaralugit ikorsiissutinik aallartisaanissamut periarfissiivoq. Ilaqutariit ingerlalluartut meeqqap inuusuttuaqqalluunniit pinnerluttartutut ingerlanialersinnaaneramik ajornartorsiorsinnaalernerannik annikillisaqa-taasinnaavoq.

Ilaqutariit naartusortalinnut siusissukkut iliuuseqarniarluni suliniut 2007-miilli ingerlanneqarsimavoq, tamatumunngalu siunertaasimasoq tassa ilaqutariit ajornartorsiorsinnaasut nassaarisinnaanissaat. Aammattaaq suliniut angajoqqaanngooqaartussat ingerlalluarnissaannut pissutsinik qanoq ittunik ikorsiillu arnerusoqarsinnaanersoq paasisaqarnerunermut iluaqutaasimavoq.

2011-mi Naalackersuisut meeqqanut inuusuttunullu periusissiorput. Meeqqanut inuusuttunullu periusissiaq ungasinnerusoq isigalugu ataatsimut pilersaarutaavoq, qanoq illilluta tulleriarissanerluta meeqqanut inuusuttuaqqanullu suliniutit nutaat qanoq atuutsilersineqartassanersut, qanoq ineriartortinneqartassanersut qanorlu ataqatigiillutik suleqatigii-lissanersut suliniutinut pioreersunut, immikkut ittunik suliniuteqarnermi ukiuni tulluittuni 10-15-ini meeqqanut inuusuttunullu tunngatillugu pingaarnertigut anguniagassanik ineriartornissanillu takutitsisumik suliaqartoqassasoq.

Meeqqanik inuusuttunillu ikorsiisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaata siunnersuutigineqarnissaani naatsorsuutigineqartoq tassa, suliniuteqareernermi malinnaatitsinermik neqerooruteqarnissamut pissaaffeqalissasoq. Suliniuteqareernermi malinnaatitsineq ikorsiisarnissamut aaqqiineruvoq, tassanilu isumaginninnermi oqartussaasut inuusuttunut 18-ileereernerisa kingornatigut tapersersuineramik ikorsiinernillu sulit neqerooruteqartassapput. Inuusuttumik nammineerluni inuuneqalernissaanut Ikorsiineq tapersersuinerlu ikaarsaarnermtut iluaqutaassaaq, soorlu assersuutitut ilinniaqarneq suliffeqarnerlu sammineqarnerussasut.

Suliniuteqareernermi malinnaatitsineq nammineq kajummissuseqarfiuvoq inuusuttuararluk ikorserneqarnissamik tapersersorneqarnissamillu sorlermik pisariaqartitsineranut aalajangiiffigineqarnissaanut ilaatinneqassaaq.

Ingammik meeqqat inuusuttullu angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimasunut, suliniuteqareernermi malinnaatitsinermik neqerooruteqarfigissallugit pingaaruteqarpoq.

Tamatumunnga patsisaasoq tassa, taakku inuusuttuaraqatigiit amerlanertigut inersimasutut inuulernissamat pitsaasumik ikaarsaarnissamat ajornartorsiukulasarsimasut ersertarsimammat.

Suliniuteqareermermi malinnaatitsineq inuusuttut ilinniakkamik aallartitsinissaannut ikorsiisarnernut imaluunniit pinerluttanermik ingerlatsilernermet taarsiullugu suliffeqarlersinnaaneranut iluaqutaasinnaassasoq.

Kalaallit Nunaanni Pinerluttaalisitsiniarnermi Isumalioqatigiisitamik siunertaasoq tassa inatsisit atuuttut iluanni pinerluttuliortarnernik pinaveersaartitsineq, taakkununnga ilaalutik isumannaallisaanernik siuarsaanermut aaqqiinernik, qaammarsaanernik, ilisimalikanillu paarlaaseseqatigittarnerni namminerlu najukkami SSPK-mi ataatsimiitaliami siunnersuisarnernik ingerlatsiniarnerit. Kalaallit Nunaanni Pinerluttaalisitsiniarnermi Isumalioqatigiisitaq arfineq pingasunit ilaasortanit katitigaallutik politiinit, pinerluttunik isumaginnittoqarfimmit, Ilaqutariinnermut, Kultureqarnermut, Ilageeqarnermut Naligiisitaanermullu Naalackersuisoqarfimmit, Peqqissutsimut Naalackersuisoqarfimmit, KANUKO-KA-mi, kattuffinnit kajumissutsiminik suleqataasunit kiisalu sulisitsisunit sulisartullu kattuffiinit sinniisuuffigineqarput.

Kalaallit Nunaanni Pinerluttaalisitsiniarnermi Isumalioqatigiisitaq (Pi Siu) ilaatigut isumaqatissarsionertut aaqqissuinerigut, paasissutissiissutissanik suliaqarnikkut suliasaraat misilissallugu inuusuttunnguit pinerluttaaliornissaat, kiisalu nammineq pinerluffigineqarsinnaanissaq pinngitsoortinniassallugu. Naalackersuisut naliliipput, Pi Siu-mit suliniutit aallartinneqartartut pilerluttaalisitsiniaanernut suliniutinik suleqatigiinnilluartut, pisortaqarfinit allannitaaq ingerlalluarneqartuttaaq.

Immikkoortortaqarfiit sisamaasut meeqqat atuarfiat, isumaginnittoqarfik pinerluttunik isumaginnittoqarfik politiillu SSPK-p suleqatigiiffiani ataatsimoortinneqarput, tassami ingammik taakku aalajangiisartut meeqqanut inuusuttunullu atugarissaartitsinissat alliar-tornissaallu akisussaaffigaat. Aammattaaq atuarfeqarfiit, isumaqinnittoqarfiit, pinerluttunik isumaginnittoqarfiit, politiillu inatsisit aqutugalugit pinerluttaalisitsiniarnermi suliniutinik ingerlatsinissamat pissussaaffeqarput.

SSPK-mi suleqatigiinneq kommunit ataasiakkaat ingammik meeqqat inuusuttuaqqallu pinerlunniartarnerannut pinaveersaartitsinernut suliniutaasunut aaqqissuussinermet peqataavoq. Suliniutit nammineq najukkami politiit atuarfinni inuusuttuaqqat ornillugit pinerluttarnerup kingunerisartagaanik oqaloqatinnittarnernik nassuiaasarnernillu ingarlatsisarpur. Suliniummut taassumunnga siunertaasoq tassa pinerluttarsinnaanernik pinngitsoortiniaanermut suliniutit.

Apeqqutit pingajuat. Qanoq iliuuseqarnikkut inuusuttuaqqat pinerlunniannaler-simasut ileqqupalaavannit tunutsissinnaanissaannut Naalackersuisut pilersaaruteqarpat.

Akissutit:

2010-mi meeqqanut inuusuttuaqqanullu tunngasunut immikkut ittumik suliniutinut Inatsisartut aningaasanut inatsisaanni aningaasat atorneqartussatut akuerisat immikkoortinneqarput, ilaatigut ilaqutariinnik sullissivinnut tapiissutitut.

Ilaqutariinnut sullissiviit nammineq najukkap kommuniani inissisimapput annertussusaalu allangorarsinnaasassallutik, ilaqutariinnillu navianartorsiorfiullutik inissisimasunut siunnersuisarfiullutillu ikiuniutunik neqerooruteqarsinnaapput. Ilaqutariinnut sullissivinni ilaqutariit tamarmik tapersorneqarnissamik, siunnersorneqarnissamik sullissiviillu ilaanni ilaqutariinnik sullissinernut periarfissaqarput. Inuusuttut akornanni pinerlunnartarnerit isumagineqarnissamit sumiginnagaanerup kingunerisaanik pilersinneqarsimasinnaavoq, taamaattumik pingaaruteqarpoq, inuusuttuaqqat ataasiakkaat pinerlunnartalersimanikkut ajornartorsutai kisiisa samminiarneqassanngitsut, kisiannili ilaqutariit iluitsutut inuusuttuaqqallu ilagisartagai tamaasa isiginiarneqartassallutik.

Meeqqanik inuusuttuaqqanillu ikiorsiinissaq pillugu peqqussut naapertorlugu meeqqanik inuusuttuaqqanillu 18-it inorlugit ukiulinnut pinerluttarnermut tunngasut iluini ingerlatsilersimasunut ikiorsiiffiginnaanerinut periarfissaqarpoq. Inuusuttumut taamatut inissisimalersimasumut Ikiorsiissutit ilaatigut inummik tapersersuisoqarneq, angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarneq, ilaqutariinnik siunnersuinerit ilaalu ilanngullugit. Suliniummi inuusuttuaqqat pisariaqartitaat allaaviussapput.

Sooq angutaasertarneq pinerluttarnerlu pilersarnerisut pillugit ilisimasanik katersinissaq Naalakkersuisunut pingaaruteqarpoq, tassami suliniutit sorliit pitsaanerusumik nassaralugit inuusuttut pinerluttartutut inuuneqalersimanerup qimannissaanut taanna ilisimasanut tunngavisoq pingaaruteqarpoq. Novembarimi 2009-mi persuttaasarneq pillugu nuna tamakkerlugu ataatsimeersuarnermik ingerlatsisoqarsimavoq, Ilaqutariinnik sullissivinnut qanilaartumik attuumassuteqartumik immikkut ittumik sammisaqarnerulluni. Ataatsimeersuarnermi persuttaasarnerup kingunerisartagaanik pissusaanillu isiginniffinnik oqallissaarisut arlallit saqqummersitsipput, soorlulu oqallissaarisut arlallit inuit akunneranni ajornartoorutit isummerfiginiarnerinik amerlanertigut persuttaasarnernut tunngaviukulaartunut pinaveersaartitsinerimut periutsinik nutaanik innersuussutinik nutaanik saqqummiussipput.

Naggasiullugu eqqaaneqarsinnaavoq, persuttaasarnermut akerliuneq pillugu Naalakkersuisut maannakkorpiaq UPA 2012-mut periusissamik suliassamullu pilersaarusiamik piareersaammata. Periusissami ilaatigut inooqatigiinni persuttaasertarnerit sammineqarput, tassani inuusuttunnguit 16-it 24-illu akornanni ukiullit pineqarput.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga
Med venlig hilsen

Mimi Karlsen